

širilo in množilo, tako da je postal nazadnje odločilna oseba v vodstvu našega javnega življenja.

Javno delovanje Tavčarjeva je dvojno: kulturno-slovstveno in politično.

Kot mlad vseučiliščnik je začel pisati povesti ter jih priobčevati v Zori in Zvonu. Ko se je Zvon preselil z Dunaja v Ljubljano, mu je postal dr. Ivan Tavčar s Kersnikom stalen sotrudnik, kasneje tudi urednik. Svoje zbrane leposlovne spise je izdal v petih zvezkih, katerim je za njegovo sedemletnico sedaj pridejala Tiskovna Zadruga še šesti zvezek. Dr. Tavčar zajemlje snovi svojim povestim iz domačega življenja svojega rojstnega kraja, pa tudi širje naše domovine. Pri tem pa se ne omejuje samo na današnje čase, nego seže mnogokrat tudi v našo preteklost, v dobo, ko so luterani vznemirili naše ljudstvo, ko se je v Ljubljani vršil kongres evropskih vladarjev. Slika nam življenje priprostih kmetov, a stopi med druge stanove, ki so izšli iz našega naroda ter med njim in nad njim živeli, delovali in gospodovali. Loti se pa tudi gospode same, naših graščakov in meščanov.

Z zanimanjem so ljudje čitali Tavčarjeve povesti, radi jih čitajo še sedaj. V vsaki ljudski knjižnici so privlačna sila za izposojevalce.

Še važnejše nego slovstveno delo pa je delovanje dr. Tavčarja na političnem polju. Ko je v sedemdesetih letih prišel v Ljubljano, je bilo živo potrebno mladih, navdušenih ljudi, ki bi se lotili političnega dela za naš narod. Mladi dr. Tavčar se je z vso navdušenostjo mladih svojih sil vrgel na politično delovanje. Boril se je takrat boj za naše narodne pravice. Naša gospodujoča vlada v Ljubljani in na Dunaju se je trdovratno upirala, da bi Slovincem priznala iste pravice, kakor Nemcem. Njen namen je bil, da bi Slovenci izginili med gospodujočimi Nemci. Naši narodni boritelji so imeli težko, a hvaležno nalogo, da pribore po ustavi Slovincem zagotovljene pravice. In dr. Ivan Tavčar je kot občudovan govornik na shodih in v zbornicah, kakor tudi s peresom v raznih člankih zastavil vse moči za naše pravice. V osemdesetih letih smo v resnici nekaj dosegli. Ljubljana je dobila slovensko zastopstvo, deželni zbor je dobil slovensko večino, za deželnega predsednika je prišel Slovenec, v šolah in v uradih je začela slovenščina pridobivati pravic.

A časi so postajali zopet hujsi. Med nami je začela pridobivati moč stranka, kateri ni bilo toliko za narodni razvoj naš, nego bolj za lastno gospodstvo nad našim narodom. Prihajali so časi zloglasnega dr. Šušteršiča, ki je pod versko krinko zastrupljal naše javno delovanje. Dr. Ivan Tavčar je uvidel to pogubonosno delo in nastopil proti njemu in njegovim privržencem. Postal je tako vodja naprednih Slovencev. V „Slovenskem Narodu“,

Stari Poetovio.

Predaval dr. Vladimir Travnar.

Nadaljevanje.

Cesarski namestnik je nadziral državno imetje, zidanje cest, policijo, pobiral carino in davke, izvrševal cesarske ukaze in skrbel kot najvišji poveljnik za potrebščine vojske; tudi je bil najvišji sodnik. Proti njegovim odločbam so se mogli pritožiti samo rimski državljani na cesarja, ne pa tudi provincijalci. Namestniku so pomagali pri izvrševanju službe številni podrejeni uradniki, kakor posebno legati pro praetore, ki so bili njegovi vojaški podpoveljniki ter so izvrševali tudi v njegovem imenu civilno sodstvo queostores in legati pro quaestore, ki so opravljali finančne zadeve ter vodili državne blagajne, kakor tudi takozv. comites, to so mlajši možje iz boljših rimskih stanov, ki so se hoteli izuriti v sodni in v upravni službi. Razen teh uradnikov je imel namestnik v vseh mestih posebno pa v Poetoviju številne poduradnike, pisarje, n. pr. za upravo državnega imetja,

ki je polagoma postal njegovo glasilo, se je neustrašeno boril za svoje ideje.

S svojim delom si je pridobil dr. Ivan Tavčar ugled in spoštovanje tudi pri političnih nasprotnikih. Vsakdo je moral v njem spoštovati njegovo veliko delavno silo, a tudi njegovo nesebično poštenost. Tema lastnostima se imamo zahvaliti Slovinci, zlasti pa naša Ljubljana za marsikak uspeh, ki je bil večkrat tudi samo v tem, da se je odvrnilo zlo, ki so je menili zadati naši nasprotniki. Jasno se je pokazalo to, ko je po svojem prijatelju Hribarju moral prevzeti ljubljansko županstvo. Dogodki 1. 1908, ki so se začeli v Ptuju in odmevali po naši domovini, in pa zveze s Slovani so Hribarju izpodnesli tla. Lahko si potem mislimo, v kako težkem položaju je bil napredni slovenski ljubljanski župan, ki je imel proti sebi nemško vlado in Šušteršičevo klerikalno stranko. Težave so se pa šele pomnožile, ko je izbruhnila svetovna vojska. Takrat je vse planilo po zavednih Slovincih, naši narodni nasprotniki pa tudi mnogi lastni bratje so menili, da se tedaj lahko iznebe političnih nasprotnikov. Kdor je preživel tiste strašne čase, ko je visel krvnikov meč nad vsakim narodnjakom, si lahko predstavlja, koliko previdnosti, kolikega samozatajevanja je bilo treba zlasti voditelju, ljubljanskemu županu dr. Ivanu Tavčarju, da je odvrčal od nas, posebno pa še od naše Ljubljane, udarce mogočnih sovražnih nasprotnikov. Ni bilo tedaj med nami moža, ki bi bil mogel tako uspešno čuvati naš narod.

A tudi po razsulu prejšnje monarhije, po ustanovitvi naše Jugoslavije, ni postal mož, kakršen je dr. Ivan Tavčar, nepotreben. Zakaj tudi v naši novi državi so začele delati stranke in osebe bolj za se, za lastno gospodstvo in osebne koristi, nego pa za občo blaginjo. Pa tudi sedaj se je oglašil izkušeni in modri naš voditelj proti strankarskemu delovanju in za močno edinstveno državo.

Veselje lahko navdaja sedemdesetletnega jubilanta, ko vidi, da njegovo delovanje ni bilo zastonj. Naš narod se je v tej dobi kulturno visoko dvignil in dosegel tudi politično samostojnost. To veselje pa lahko sedanjí rod pomnoži gospodu jubilantu, ako v njegovem poštenem, nesebičnem duhu deluje za vedno večji procvit naše domovine.

Politične vesti.

Proti komunistom. Na podlagi zakona o zaščiti javne varnosti in reda v državi so tudi pri nas razveljavljeni komunistični občinski mandati v Ljubljani in Studencih pri Mariboru. Tudi Splošna železničarska organizacija, ki je komunistična, se razpusti. Mariborski komunisti so se hoteli izogniti razveljavljenju s tem, da bi se prelevili v socialne demokrate. Pa jim ni pomagalo.

torej nekaki današnji davčni uradniki, dispensatorcs in arcarii za upravo davkov in carine, torej podobno našim carinarjem in financarjem, procuratores vectigalis villici, vicarii, villicorum scriptores, tabularii, adiutores tabulariorum, od katerih so vodili davčne knjige, imenovane tabulae; za računovodstvo dispensatorcs rationis in dispensatores exnumeralio, za javno varstvo in nadzorstvo cest, torej današnji orožniki, beneficiari in procuratores. Ti nižji uradniki so bili večinoma odsluženi vojaki, podobni današnjim certifikatistom in državní sužnji.

Deželni zbor, imenovan concilium, se je zbiral vsako leto pod predsedstvom letno izvoljenega višjega svečenika ter sklepal o razdelitvi davkov na posamezne okraje, o imenovi svetišč in stanov, o prošnjah in pritožbah prebivalcev napram namestniku oz. napram cesarju. Člani koncilija so bili odposlanci mestnih okrajev. Te naprave so se pozneje, posebno ob času propada države več ali manj spremenile.

Da so mogli Rimljani deželo bolje obvladati, so zidali in popravljali ceste, posebno pod Oktavianom in Klaudijem. V tem času

Delavske zbornice. Izšla je uredba, po kateri se ustanove v pokrajinah izven Srbije delavske zbornice, ki naj zastopajo koristi delavcev in nastavljenecv. Za Slovenijo bo imela zbornica svoj sedež v Ljubljani.

Izpraznitev Baranje. Naša vlada kakor tudi prebivalci v Pečuju in okolici so se morali udati odločbi mirovne pogodbe, da pridejo pod madžarsko oblast. V pondeljek so odšle naše čete z zasedenega ozemlja, z njimi pa tudi na stotine družin in nekaj tisočev delavcev, ki nočejo priti pod Madžare, ker se boje nasilnosti in pregajanj.

Dopisi.

Ne zamudimo prilike! Higijenično predavanje v mestnem gledališču v Ptuju. Načelnik ministrstva zdravja gosp. dr. V. Kujundžić iz Beograda priredi v petek, dne 2. septembra 1921 ob 8. uri zvečer v mestnem kinu popularno higijenično predstavo v svrhu spoznavanja bolezni malarije. Predvajanje ima 3 akte (čine), med posameznimi čini v odmorih pa poučuje g. dr. Kujundžić gledalce ter pojasnjuje predstavljené slike. To predavanje je za mladino in vojake priporočljivo ter bode vsem ogledalcem v veliko korist. Za kritje stroškov se olajša ta predstava za 50%. — V nedeljo, dne 4. septembra ob 8. uri zvečer, se predvaja najmodernejši film „Grozni Li-Hang“. Senzacionalni historični francoski kineški šlager v 5 činih. Napisala André de Lorde in Henry Bauche. Režijo vodi E. Vcoletti, fotografija Louis Dubois. V glavnih vlogah izvrstni franc. in kineški umetniki Tin-Han, Mary Harald, Lio-Chin, Felix Ford in drugi čarovnise groznega Li-Hanga. Strašna smrt male Li-Nin. Grozen dvoboj na kineški način orejaški strupen zmaji v čarobni vili in grozna smrt okrutnega Li-Hanga. Fotografija in oprema prvorazredna. Glej slike pod gledališčem, nasproti trgovine g. Hojnika. V slučaju slabega vremena predstave ob 5. in 8. uri. Pripomnim še, da za omenjeni film kakor tudi za druge pritekojoče programe ne pozabite na predprodajo vstopnic ob nedeljah in praznikih vsakokrat ob 11. do 12. ure pri kino-blagajni v mestnem gledališču. K mnogi udeležbi vabi Mihael Murko, kinoravnatelj.

Napis na častni diplomí msgr. Bulića se glasi: „Q. F. F. F. Q. S. Quod sodales universi V. F. (verba fecerunt) Franciscum Bulić V. C. (virum clarissimum) et de patriis anti-quitatibus et de monumentis Salonitanis per X. lustra optime meruisse, Societas Antiquaria Poetovionensis Franciscum Bulić V. C. fausto illo die, quo LXXV aetatis annos feliciter persolvit, socium honoris causa unanimiter sibi adscivit et patronum cooptavit. Huius decreti ei tabulam per societatis legatos offerri, qui ab eo impetrent, ut potissimum honorem libenti animo suscipere et monumenta Poeto-

se je popravila med drugimi posebno starodavna cesta, ki je vodila iz Celeje (Celje) v Poetovio in odtod v Carnuntum (Petronel na Niž. Avstr.) oz. v Sirmium (današnja Mitrovica v Slavoniji). Imeli pa so tudi v deželi močne vojaške posadke, katerih naloga je bila udušiti morebitne vstaje in čuvati državno mejo. Cesar Octavian je premestil že med 1. 12—9 pr. Kr. vojaško taborišče iz Sciscije (današnji Sisek) v Poetovio, kjer je ostalo taborišče do cesarja Vespasiana. K temu je pripomogla bližnja državna meja, pa tudi naravna lega mesta, kjer se približujejo sredi ptujskega polja Slovenske gorice Halozam do 5 km, tako da je bilo lahko zapreti pot skozi dravsko dolino, seveda tudi okolnost, da je bil Poetovio že takrat stara naselbina in važno križišče cest. V tem času so tababorile v Poetoviju in njegovi neposredni okolici, posebno na Bregu in pri sv. Vidu, rimske legije iz najrazličnejših krajev obširnega cesarstva, n. pr. 8. legija (Augusta) 13. (Cemina), 9. (Hispana), 7. (Galba) in 15. (Apolinaris), ki se je pod Vespasianom udeležila bojev v Palestini; te legije so igrale v notranji zgodovini Rima ponovno veliko vlogo. Zanimivo je, da so

vionensia societatisque studia in omnibus fovere dignetur, placuit.“ — V slovenskem prevodu: „Bilo srečno! Ker so vsi znanstveniki priznali, da si je slavnoznanstveni g. Fran Bulić v 50 letih pridobil največje zasluge za domače starinoznanstvo in za solinske spomnike, je ptujsko Muzejsko društvo slavnega g. Frana Bulića v spomin 75-letnice njegovega rojstva soglasno imenovalo za častnega člana in svojega zaščitnika. Sklenilo je, da mu društvena deputacija izroči častno diplomu ter ga prosi predvsem za blagohotni sprejem te časti in za naklonjenost ptujskim starinam in društvu delovanju.“

Državna realna gimnazija v Ptujju. Vpisovanje v I. razred dne 11. septembra od 9. do 11. ure v ravnateljski pisarni. Zadostuje tudi, ako ravnateljstvo do tega dne po pošti dobi zadnje šolske izpričevalo in rojstni list. Sprejemni izpit za I. razred dne 12. septembra pismeno od 8. do 10. ure, ustno popoldne po potrebi. Sprejemni izpiti za ostale razrede (prijave do 11. septembra), ponavljalni in naknadni izpiti dne 12. septembra od 8. ure naprej. Vpisovanje novih učencev dne 12. septembra od 10. do 11. ure v ravnateljski pisarni (odjava prejšnjega zavoda na izpričevalu potreba). Vpisovanje starih učencev dne 13. septembra od 10. do 11. ure, vsak v svojem razredu. Dne 14. septembra ob 8. uri skupna sv. maša (vseh ptujskih šol). Po maši se učencem prebere in raztoži disciplinarni red ter se jim priobči urnik. Redni šolski pouk se prične 15. septembra v polnem obsegu.

Ravnateljstvo.

Vodja ptujskega okrajnega glavarstva, dr. Otmar Pirkmaier, je nastopil svoj štiritedenski dopust. Nadomestuje ga ta čas okrajni komisar Ivan Forčesin.

Šola I. podčastniške čete je končala in se bodo njeni obiskovalci porazdelili med polke. Pred odhodom se je vršila na Dominikanskem trgu služba božja, darovana od pravoslavnega duhovna. Po končani maši je odkorakala četa, okrašena s cvetjem, z godbo na čelu na postajo. Vsakemu zavednemu Slovancu je srce poskakovalo veselja, videč tako izvežbano in disciplinirano četo.

Dramska sekcija dij. org. „Preporoda“ v Ljubljani je uprizorila dne 30. t. m. v tukajšnjem gledališču veselo igro štiridejansko „Ulica št. 15 . . .“ z dobrim uspehom. Na povratku iz Varaždina v ponedeljek dne 5. septembra uprizori naknadno v tukajšnjem gledališču Petar Petrovičev dramo tridejansko „Mrak“, ki jo je že s uspehom igrala v Celju. Cenjeno občinstvo se prosi za številni poset.

Dečkilska meščanska šola. Vpisovanje za šolsko leto 1921/22 se vrši v Mladiki v ponedeljek 12. septembra od 9—12 ure. Sprejemni izpiti za 2., 3. in 4. razr. bodo v torek, dne 13. sept. od 9—12 ure. V sredo, 14. sept. se začne šolsko leto z običajno službo božjo; v četrtek dne 15. sept. se prične redni pouk. V I. razred se sprejmejo učence s povoljno dovršenim 5. šolskim letom. Razen zadnjega spričevala naj prinesejo novinke k vpisovanju

se eno leto po smrti cesarja Nerona, ko sta podlegla v vojski za nasledstvo Galba in Otho, zbrali v Poetoviju pristaši velikega poveljnika v judovski vojski, Flavia Vaspasiana, ki se je takrat nahajal v Palestini in napravil v sedanjem Ptujju vojni načrt zoper Aula Vitelija, katerega so oklicale rimske čete za cesarja. Flavij Vespasian je sledil temu poklicu ter je na čelu svojih legij v bitki pri Cremoni premagal svojega nasprotnika in zasedel tako cesarski prestol. Le-ta je potem premestil 13. legijo v Vindobono (Dunaj), da čuva tam državno mejo. Od tega časa je zgubil stari Poetovio pomen kot vojaško taborišče in so se nahajali pozneje tu le manjši oddelki oz. so taborile legije le od časa do časa, kakor n. p. pod Markom Aurelom (161—180) znamenita 2. legija, imenovana Pia, pozneje Italica, ki se je odlikovala posebno v bojih z Markomani in Kvadi. V tem času je postal Poetovio municipium, t. j. meščani so imeli pasivne pravice rimskih državljanov, pravice ženitve in trgovine, ne pa tudi aktivnih pravic, pravic glasovanja in časti. Nadaljevanje sledi.

izpisek iz krstne knjige in domovnico pristojne občine.

Ravnateljstvo.

Deška meščanska šola v Ptujju. Vpisovanje v I. razred deške meščanske šole v Ptujju se vrši v ponedeljek, 12. in torek 13. septembra od 8—12 ure v ravnateljski pisarni. Deška meščanska šola se nahaja sedaj v prostorih stare bivše vojašnice pri pošti. Novinci naj prinesejo s seboj: 1. izpričevalo ljudske šole, da so najmanj 5. šolsko leto na javni ljudski šoli dovršili s povoljnim uspehom; 2. izpisek iz krstne knjige; 3. domovnico pristojne občine. Zadostuje tudi, ako ravnateljstvo do 13. septembra po pošti dobi omenjene listine. Vpisovanje starih učencev se vrši tudi 13. sept. od 8—12 uri v svojih razredih. Eventuelni vsprejemni izpiti za vstop v II. ali III. razred iz drugih šol se vrše dne 13. septembra od 8—12 ure predpoldnem pismeno in od 2—5 ure popoldne ustno. Po naredbi višjega šolskega sveta št. 5863 z dne 24. junija 1921 imajo absolventi meščanskih šol glede nadaljnjih študij sledeče pravice: 1. absolventi III. razreda meščanske šole imajo pravo do vstopa v dvorazredne trgovske šole (Maribor, Celje, Ljubljana) brez izpita; 2. absolventi 4. razr. meščanske šole pravo do vstopa v državno trgovsko akademijo v Ljubljani, ako je uspeh v matematiki, realijah in učnem jeziku najmanj dober (povoljen) v vseh drugih predmetih po najmanj zadosten. Za prehodno dobo velja to pravo že za absolvente III. razreda meščanske šole. 3. Absolventi 4. razr. in tudi že 3. razreda imajo pravo do vstopa v državno tehnično srednjo šolo in sicer v višjo stavbeno ali višjo strojno šolo, ake je bil napredek povsem dovoljen. 4. V 5. razred državne realke absolventi 4. razreda meščanske šole z izpitom. 5. V državno učiteljsko iz 4. razr. meščanske šole brez izpita, iz 3. razreda z izpitom.

Ravnateljstvo.

Vojaški nabori ptujskega okraja so se izvršili jako mirno. Razen ene težke poškodbe na Bregu se ni zgodil noben incident, kakor je bilo v prejšnjih letih običajno. Mladenci so, okrašeni s cvetjem, prepevali že na vse zgodaj po mestu narodne pesmi. K naboru so prišli vsi, razen tistih, ki so odsotni, znak, da je življenje v tem oziru že zavzelo staro predvojno lice, ko je bil vsak ponosen, da je vojak. Potrjenih je okoli 60%.

Skozi okno se je splazil neznan tat v stanovanje okr. zdravnika dr. Vrečka in pokradel različno obleko. Škoda znaša več tisoč kron.

Primarij javne bolnice g. dr. Rebula se preseli v Gorico. Gosp. dr. Rebula je slovel kot eden najboljših kirurgov.

Otroka je zastrupil Jurij Zovec iz Male Varnice. Isti je imel ljubavno razmerje z Zofko Pongračič. Sad te ljubezni je bil dne 27. junija tl. rojeni sinček. Dne 15. t. m. je prišel nezakonski oče k svoji ljubici na obisk. Ko se je le-ta za nekaj časa iz sobe odstranila, je vlil surovi oče otroku v usta nekaj strup, tako da je kmalu nato umrl.

Vinograd gosp. Wratzfelda iz Dornbirna je kupil g. J. Feguš, krčmar iz Podlehnik za 2,300.000 K.

Levo nogo si je zlomil 12 letni viničarjev sin Martin Arnuš iz Sp. Velovlaka pri padcu s hruške. Pripeljan je bil v javno bolnico.

Konkurz. Oddeljenje za mornarico ministrstva vojne in mornarice razpisuje konkurz za sprejem 110 učencev v strojno šolo vojne mornarice. Prošnje za sprejem je vlagati do 15. septembra t. l. Reflektanti naj se obrnojo ustno ali pismeno na podružnico „Državne posredovalnice za delo“ v Strnišču pri Ptujju, ki daje pojasnila glede konkurza ter posreduje vlaganje prošenj.

Sprejem invalidov v pouk na raznih šolah v Sloveniji. Pokrajinska uprava za Slovenijo, oddelek za socialno skrbstvo, invalidski odsek bo sprejel v svojo oskrbo večje število siromašnih invalidov, ki bi želeli obiskovati razne šole v Sloveniji. V poštev bi prišle v prvi vrsti te-le šole: Tehniška srednja šola (poprej Obrtna šola) v Ljubljani, Drž. trgovska šola v Ljubljani, Vinarska in sadjarska šola v Mariboru, Rudarska šola v Celju, Meščanska šola v Celju, Orglarski šoli v Ljubljani in v

Celju itd. Invalidi, ki bi želeli obiskovati omenjene šole in so zato fizično in po predizobrazbi sposobni, naj pošljejo tozadevne prošnje z vsemi potrebnimi prilogami in izvidom nadpregleda pokrajinski upravi za Slovenijo, oddelek za socialno skrbstvo, invalidski odsek t a k o j najpozneje pa do 1. septembra t. l. — Invalidi, ki žele obiskovati Tehniško srednjo šolo v Ljubljani, se opozarjajo na razglas ravnateljstva omenjene šole v Ur. l. št. 93 od 8. avgusta t. l. — Pogoji za sprejem v Vinarsko in sadjarsko šolo v Mariboru so objavljeni v listu „Kmetovalec“ št. 13 od 15. julija t. l. — Za sprejem v Rudarsko šolo v Celju se zahteva fizična sposobnost za vsako delo pod zemljo in da je dotičnik bil zaposlen kot rudar 4 leta. Vsi invalidi, ki bodo sprejeti v omenjene šole, bodo za ves čas pouka v oskrbi invalidskega odseka in sicer: invalidi v šolah v Ljubljani ali Celju bodo v staležu invalidskih domov v Ljubljani ali Celju, invalidom v drugih šolah pa se bo izplačeval vsakokratni menažni relutum kot podpora za oskrbo, če niso v oskrbi tamošnjih šol oz. zavodov, katere krije invalidski odsek. Ker so pa sredstva, s katerimi razpolaga invalidski odsek, zelo skromna, se bodo sprejeli v brezplačno oskrbo za časa šolanja le invalidi z najmanj 50% delanezmožnosti, ki so sami kakor tudi njihovi brez vsakih sredstev, kar morajo dokazati z ubožnim spričevalom.

Pazite na otroke, da ne dobijo užigalic v roko. Katarina Horvatič iz Gerečjevasi je pustila samega 4letnega sinčka doma. Na mizi je otrok našel žigice, s katerimi se je začel igrati. Naenkrat je začelo poslopje, ki je bilo s slamo krito, goreti in zgorelo z vsemi pridelki in gospodarskim orodjem. Zraven je zgorela tudi hiša sosedu Jožefa Žitnika. Otroku je pravočasno ušel iz hiše. Škoda znaša nad 60.000 K, a zavarovana sta bila za malenkostno svoto. Zvišajte zavarovalnino na današnjim cenam odgovarjajočo vsoto!

Cirkovce na Dr. polju. Dne 7. t. m. vprizorila je cirkovska klerikalna požarna bramba veliko veselico. Prireditelj je bila dobro obiskana ker je bil čisti dobiček namenjen za nabavo gasilnega orodja. Toda čisti dobiček je stekel po grlu drugi dan žejnih požarnikov, zato se je slišalo celi dan v ponedeljek tuljenje in kričanje iz omenjene gostilne. Pijani klerikalni gasilci so celo svojega načelnika raztrgali in pretepli, ker je bil dobiček veselčni prehitro zapit. To zmorejo pač edino le klerikalci, kateri so večinoma še v bralnem društvu v Cirkovcah. Ker so nam pokazali, kako se za veselčni dobiček nabavi gasilsko orodje, si bomo zapomnili takšno društvo nadalje podpirati.

Mestna občina v Ptujju naznanja, da ne bo za prebivalstvo več posredovala nakupa premoga in drv.

Primarij dr. Dernovšek zopet ordinira.

Tobak za pipo je tobačna tovarna v Ljubljani nakazala za ptujski okraj v mesecu juliju 1500 kg in za avgust 2000 kg, to je 80.000 zavojčkov, tako da dobi vsak kadilec pipe lahko do 4 zavojčke na mesec, ako se pravično in samo kadilcem odda. Tobačna uprava se je izrazila, da je s tem ugodila želji onim kmetovalcem, ki tobak sadijo, da je nakazala trikrat več pipnega tobaka kakor poprej, da se omeji tatvina tobaka. Hoče tudi še prihodnje mesece primerno množino tobaka za ptujski okraj nakazati, ker želi, da se tobačno sajenje v ptujskem okraju pospeši in da bo v prihodnje na razpolago za tobakarje dovolj tobaka vsake vrste.

Iz Hajdine. Pesek, bivši učitelj v Narapljah, sedaj večkratni milijonar in lastnik lista „Jugoslavija“, spet pobira paberke po ptujskem okraju. Ker mu menda z listom slabo gre, ga razdeljuje zastonj po Hajdini in drugod ter napada razne osebnosti, samo da bo list bolj „interesanten“ in da dobi več naročnikov. Mi kmetje iz Hajdine, ki Peska dobro poznamo, se zgražamo nad pisavo njegovega lista, posebno pa ne odcbrujemo grdih napadov, ki jih ima njegov list na osebo našega okrajnega glavarja, ker prav dobro poznamo vrline g. glavarja, ki nam je

že mnogo koristil, medtem ko se Pesku še nimamo za ničesar zahvaliti. Hajdinčan.

Kdo kaj ve? Od zborovanja „katoliške“ mladine pri Veliki-nedelji, ki se je vršilo dne 14. t. m. se je na nepojasnjen način zgubil Oslušovski Orel. Ob pol 24. uri se so ga videli v nekem škednju na Forminu, kjer je iskal zavetišča, od takrat naprej pa ni več sledu o njem. Njegov načelnik izjavlja, da ga je sicer spremil čez most, toda vsled srčnih teženj je pri prvi hiši zaostal. Osebni popis: majhen, čokat, 22 let star, poklic: faliran ekonom. Kdo zamore o zgublencu podati kaka natančnejša pojasnila, naj naznani proti povrnitvi poštnih stroškov Telovadnemudruštvu „Orel“ pri sv. Lenartu pošta Velika nedelja. Bog živi!

„Ljubljanski veliki semenj“ bo nudil popoln pregled vsega tega, kar poljedelstvo proizvaja in potrebuje. Ker tvori poljedelsko prebivalstvo poglavitni del naše države, je bilo prirediteljem semnja na tem ležeče, da se ravno kmetijski oddelek čimnaboj spolni. Letošnja suša je sicer povzročila, da kmetovalec-razstavljalec ne more razstaviti vsega tega, kar bi drugače mogel in želel. Ne glede na to pa bo posestniku-kmetovalcu dana prilika videti in kupiti na „Ljubljanskem velikem semnju“ vse, kar rabi. Razstavljeni bodo vsakovrstni stroji, mlatilnice, čistilnice za žito, stroji za sejanje in za košnjo, vsakovrstne črpalnice, posnemalniki za mleko, garniture za mline, različno poljedelsko orodje kakor motike, lopate in drugo. V obratu bo tudi dvojica motornih plugov. Med kmetijskimi proizvodi bodo zavzemala odlično mesto naša dobra vina, zastopana bode tudi mlevska industrija, med, vosek, čebelarske priprave in vsi drugi naši deželni pridelki.

Izvirno poročilo iz Topole. Zadnja pot kralja Petra Osvoboditelja. Trenotki v Topoli-Oplencu. Na cesti Topola-Arandjelovac je na vsakih sto korakov stal eden konjenik. Na ulici v Topoli in vse do kraljeve cerkve je stala velika množica, katera je pričakovala zemeljske ostanke pokojnega kralja. Ko se je povorka zagledala v selu Banja, je topništvo na Oplencu s topovi naznanilo prihod. Ob 15:20 je povorka dospela v Topolo. Množica se je odkrivala in vsakdo je težko vzdihnil, ko je zagledal avto z zemeljskimi ostanki. Ko je povorka prešla čez Topolo, je vsa množica zapustila Topolo in šla na Oplenac. Zemeljske ostanke pokojnega kralja so spremljali: princ Gjorgje, princesa Jelena, princ Pavle, princ Arzen, predsednik narodne skupščine dr. Ribar ter drugi ministri in poslanci. Ob 16:15 so se nekateri že vračali. Ob 17:20 je došel aeroplan, kateri je krošil okoli Oplenca in kraljeve cerkve. Ob pol 18. uri je vojaštvo dalo počastno salvo, nato so se oglasili topovi, kateri so naznanjali, da se zemeljski ostanki pokojnega kralja v grob položijo. Nato je večina spremljevalcev odšla. Pri krsti je ostal še patriarh Dimitrije s svojimi svešteniki, ki je čital posmrtno molitve. Cerkev in grobnica je črno povlečena. Ob 18. uri je dospelo osem avtov z raznimi in krasnimi venci. Venci so preneseni na grob. Vencev je toliko, da zavzamejo celo grobnico. Mesto Sarajevo je darovalo na grob krasni zlati venec s kraljevim grbom. Venec stane 200.000 dinarjev. Lep in dragocen srebrni venec je darovalo mesto Skoplje in kolo „Srbskih sester.“ Na grobu so vidni krasni Angleški, Francoski in Čehoslovaški venci. Nadalje venci mesta Ohrid, Pristina, Vranja, Niš, „Jugoslovanske banke“ itd. Kraljev grob bo v grobnici toliko časa, dokler se ne zgradi posebna grobnica v levem delu cerkve. Cerkev je odprta in vsakdo si lahko ogleda grob našega pokojnega kralja in osvoboditelja.

Vstopnina za „Ljubljanski veliki semenj.“ Vstopnina za enkratni vstop v vse razstavne prostore „Ljubljanskega velikega semnja“ bo znašala 5 Dinar. Do trajnega prostega vstopa pa upravičuje le legitimacija s sejmskim znakom. Sejmske legitimacije s sejmskim znakom je dobiti za 25 dinar pri sejmskih zastopnikih v vseh večjih mestih kraljevine in pa neposredno pri Uradu Ljubljanskega velikega semnja. Za polovično vožnjo po želez-

nicah upravičuje le legitimacija s sejmskim znakom, ne pa tudi vstopnina za enkratni vstop.

Svetinje pri Ormožu: „Strankarska olika.“ Bilo je v letu Gospodovem 1921. 14. avgusta ob 6. uri zjutraj. Ta dan in ta čas se je zbralo pobožno ljudstvo k zgodnji sv. maši, napolnilo cerkev in nekaj vernikov je bilo zbranih tudi v zakristiji. K zadnjemu blagoslovu pride tudi g. župnik iz spovednice v zakristijo, poklekne in začne opravljati svoje molitve. Med tem časom naznani zvonček zadnji blagoslov in vsi verniki pobožno pokleknejo. Tedaj zapazi g. župnik, da neka oseba v njegovi bližini kleči samo na levem kolenu. To gospoda seveda silno razkači in namesto, da bi dotično osebo dostojno opomnil, da se kleči na obeh nogah, pa je dušni pastir napravil takole: Hipoma dvigne svojo nogo, jo iztegne proti omenjeni osebi, glavo malomarno podpre z roko, napravi jezen obraz ter se izrazi: „To je strankarska olika.“ Dotična oseba je to mirno prenesla in odšla iz zakristije. (Tiho bodi g. župniku povedano, da je dotičnik šest let bival med ujetniki, prestal razne bolezni in rane, medtem ko je on vesel lahko vesel sedel doma. duhal ljutomerska vina in se učil strankarske olike.) Gotovo pa je, da tako početje g. župnika ni na mestu in mi smo mu le hvaležni, da nam je na tak način pokazal svojo oliko in oliko njegove stranke. Hvala lepa! Kedo ima v resnici boljšo strankarsko oliko, naj razsodijo čitatelji sami.

Razno.

Prckmurska železnica zagotovljena. Odbor za zgradbo prekmurske železnice v Ljutomeru poroča: V smislu rešitve g. ministra za saobračaj je bila določena komisija, ki bi imela določiti smer trase za železniško zvezo med Mursko Soboto in obstoječo želez. progo Kotoriba—Pragersko. Komisije so se udeležili gg. inspektor inž. Petar Milenković kot zastopnik direkcije za gradnje novih železnic v Beogradu, višji želez. svetnik inž. Petar Lapena kot zastopnik direkcije državnih železnic v Zagrebu in gradbeni svetnik inž. Rudolf Kaučič kot šef sekcije za trasiranje železnice Murska Sobota—Ljutomer—Ormož. Komisija je od 27. do 31. julija pregledala vso progo na tem terenu, proučila vse že izdelane inženirske projekte in načrte ter zabeležila svoje končne ukrepe v obširnem zapisniku. Iz tega zapisnika povzamemo nastopne javnost zanimajoče točke: 1. Vsa proga se bo gradila kot velikopotezna železnica srednjeevropskega pomena. 2. V Ljutomeru se zgradi državni kolodvor, ki bo zvezan z že obstoječim kolodvorom Južne železnice 3. Ormož dobi nov državni kolodvor z možnostjo direktne zveze v smeri Čakovca in Pragersko. 4. Sekcija za trasiranje proge naj svoje delo pospeši tako, da se bo moglo spomladi leta 1922 pričeti z gradnjo te proge. S tem je stopila prekmurska železnica iz stadija projekta v stadij izvršitve. Pričakovati je— ako ne poseže vmes kaka višja sila — da bo nova železnica najkasneje začetkom l. 1924. izročena prometu.

Velesemenj v Pragi. Kakor znano, bo od 1. do 8. septembra v zlati Pragi mednarodni vzorčni semenj. Obiskovalci, ki se izkažejo z legitimacijo, dobe na vseh železnicah 50% popusta. Z isto legitimacijo so v Pragi še druge bonitete zvezane. Za nas Jugoslovane je ta semenj v kulturnem in gospodarskem oziru velikega pomena. Dana nam je ugodna prilika za primeroma mal denar videti prestolico bratskega češkega naroda, uživati se v celo zgodovino Libušinih sinov ter občudovati pridnost in žilavost Čehov. Kdor le more, naj gre v Prago! Legitimacije in znake za ta semenj, kakor vsa potrebna pojasnila daje naše domače šped. podjetje „Balkan“ v Mariboru, Aleksandrova cesta 35.

Velesemenj v Ljubljani. Z velikim zanimanjem pričakuje tu- in inozemstvo otvoritev velesemnja v Ljubljani. Videti upamo tam delo in umotvore našega naroda ter s tem pokazati svetu, da tudi mi nekaj premoremo. Nik-

do naj torej ne opusti prilike obiskati to za nas velevažno prireditev. Železnica daje 50% popusta. Vsak, ki hoče semenj posetiti, preskrbeti si mora legitimacijo in znak, ker le z legitimacijo uživa vse bonitete. Legitimacije in znake ter vsa potrebna pojasnila daje naše domače šped. podjetje „Balkan“ v Mariboru, Aleksandrova cesta 35. Društvo „Balkan“ je tudi edini oficijelni špediter tega semnja.

Topola. V cerkvi nad Topolo so položili v pondeljek, 22. avgusta k večnemu počitku umrlega kralja Petra Velikega, Osvoboditelja-Topola je neznatna srbska vas sredi Šumadije, ob cesti, ki vodi od Natalincev proti Arangjelovcu. Topola je rojstni kraj rodbine Karagjorgjevičev. Tu je zaplamtela prva srbska vstaja pod Karagjorgjem. Nad Topolo je složen hrib. Na njem je začel kralj Peter kmalu po svojem nastopu graditi zadnji dom svoji rodbini. Je to v starem bizantinskem slogu zidana cerkev z veliko grobnico, ki naj bo zadnje počivališče rodbine Karagjorgjevičev. Velicastna stavba še ni bila dovršena, ko je dal kralj Peter prepeljati v rodbinsko grobnico smrtne ostanke svojega očeta Aleksandra in matere Perside. Tudi ob izbruhu svetovne vojne stavba še ni bila končana. Sovražnik pa je spoštoval zadužbino kralja Petra in ji prizanesel. Takoj po osvoboditvi pa se je delo nadaljevalo in je sedaj že končano.

Predprodaja vozniških kart. Potujoče občinstvo se opozarja, da prodaja naše špedicijsko podjetje „Balkan, Maribor, Aleksandrova cesta 35“ vozne karte za vse proge Jugoslavije in Nemške Avstrije po istih cenah kot železnica ter daje vse potrebne informacije ustno in pismeno popolnoma brezplačno.

V državi lakote in kolere. Iz Rusije prihajajo poročila, ki se zde človeku neverjetna. Kolera je v mesecu juliju zahtevala 24.710 človeških žrtev. V Saratovu umrje na kolero vsak dan do 200 oseb, v Rostovu je samo v enem dnevu umrlo na kolero 723 oseb. Vse delo v tovarnah počiva. Med delavstvom ni nobene discipline. Železničarji opravljajo svojo službo pod nadzorstvom vojaštva: železniške nesreče so na dnevnem redu. Železničar dobi na dan en funt kruha, mesečno četrta funta sladkorja, 1 funt suhih rib, nekaj tobaka, soli in nekaj malo vžigalic. Živil tudi za drag denar ni dobiti. Stanje prebivalstva v južni Rusiji in na severnem delu Kavkaza je obupno, vse beži pred gladom, toda ni kam, ker vojaštvo zapira pot bežečemu ljudstvu, ki za seboj požiga hiše, sela, vasi in celo mesta.

Železniška nesreča pri Videm-Krško. V četrtek 18. avgusta je praški brzovlak št. 507, med postajami Rajhenburg-Krško-Videm, vozeč proti Zagrebu, nenadoma skočil s tira. Tir je sicer zelo razdejan, toda človeških žrtev ni nikakih in tudi ranjen ni nihče. S popravilnimi deli se je takoj pričelo in je bil promet v najkrajšem času zopet tvoren.

Nesreča z ročno granato. V Zeplani na Kranjskem so našli trije otroci v starosti od 6 do 7 let na njivi ročno granato in jo nesli na cesto ter začeli s kamnom po njej tolči. Granata je eksplodirala in pri priči raztrgala Rudolfa in Jožefa Tavčarja ter šestletno Marijo Križaj. Ponesrečene otroke so položili v skupen grob.

Zastopstvo Slovenije ob pogrebu kralja Petra. Kot člana vlade sta bila navzoča ministri dr. Kukovec in Ivan Pucelj. Iz Ljubljane je došel pokraj. namestnik minister Ivan Hribar, iz Prage naš poslanik dr. Bogumil Vošnjak. Iz Ljubljane so bili nadalje general Maister in admiral Koh ter bivša predsednika Jos Pogačnik in dr. Brejc, predsednik apelacijskega sodišča Ivan Kavčnik, prorektor dr. Jos. Plemelj. Slovenska mesta so poslala svoja zastopstva, na čelu slovenska Ljubljana z dr. Zarnikom, Jos. Turkom l. dr., Maribor (župan Grčar, obč. svetnika profesor Voglar in Svetličič, kanonik dr. Vraber), Celje (podžupan Karl Žabkar in obč. svetnik I. Prekoršek), Konjice: dr. Rudolf, Ljutomer ravn. Baukart, okr. zastop. Ormož (L. Petovar) Brežice dr. Hudelist, Kočevje Kajfež, Kranj župan Pirc bilo je zastopano tudi Novomesto in Rajhenburg. V